

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๑/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสุบิน พิพรพงษ์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง เสนอคำร้อง ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสุบิน พิพรพงษ์ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายสุบิน พิพรพงษ์ ผู้ถูกร้อง เป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) ในรัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๔๘/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๕ จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ (๕) ต่อมา มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๕๕/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ให้นายสุบิน พิพรพงษ์ พ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๐ นายสุบิน พิพรพงษ์ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒ ซึ่งเมื่อตรวจสอบแล้ว ปรากฏว่า นายสุบิน พิพรพงษ์ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง (เป็นบัญชีเดียวกัน) เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และในการตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง พบว่า การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายสุบิน พิพรพงษ์ ผู้ถูกร้อง ดำเนินการ

ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คือ ไม่ยื่นบัญชีพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินของตนและคู่สมรส จำนวน ๖๖๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ยังตรวจสอบพบว่า รายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ถูกต้องตรงกับความจริง

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องเพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว รวม ๔ ฉบับ ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ไม่ได้เป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยตนเอง จึงไม่ทราบรายละเอียด และได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ชี้แจงเพิ่มเติมสรุปความว่า เป็นนักธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ ซื่อที่เดินมาแบ่งขายเป็นโครงการ ๆ ไม่อาจจำได้ว่ามีโฉนดใดบ้าง เพราะส่วนใหญ่ได้ขายและโอนไปแล้ว ที่เหลือก็ติดจำนองส่วนหนี้สิน เงินกู้ เงินเบิกเกินบัญชีและตัวสัญญาใช้เงิน บางธนาคารชำระหนี้หมดแล้วก็ปิดบัญชีส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้และไม่มีการเคลื่อนไหวรวมทั้งไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารในการตรวจสอบ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้เชิญให้ผู้ถูกร้องมาชี้แจงข้อเท็จจริงอีกครั้งในเดือนมกราคม ๒๕๕๕ ก็ไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ในการประชุมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๕ ด้วยคะแนนเสียง ๘ เสียง ว่านายสุบิน พิพรพงษ์ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง และให้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติเป็นเอกฉันท์ เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๕ ให้รับคำร้องดังกล่าวไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้แจ้งผู้ร้องทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาให้ผู้ถูกร้องทราบ และให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ

ปรากฏว่า ผู้ถูกร้อง ได้รับหนังสือแล้วมิได้มีหนังสือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใดและศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า มีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้วจึงเห็นควรรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ต่อไป

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบคำร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องมิได้ยื่นคำชี้แจงคัดค้าน ฟังได้ว่า นายสุบิน พิพรพงษ์ ผู้ถูกร้อง เป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) ในรัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๔๘/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๕ และผู้ถูกร้อง พ้นจากตำแหน่งไปตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๐ โดยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๕๕/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ หลังจากพ้นจากตำแหน่งแล้ว ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งเป็นบัญชีเดียว เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ดังนั้นเห็นว่า ผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ก่อนที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะใช้บังคับ และพ้นจากตำแหน่งภายหลังจากรัฐธรรมนูญใช้บังคับแล้ว รัฐธรรมนูญได้บัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐไว้ในหมวด ๑๐ ส่วนที่ ๑ ซึ่งว่าด้วยเรื่องการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินในมาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ มีความโดยสรุปว่า ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่งและวันพ้นจากตำแหน่ง และถ้ามิได้ปฏิบัติดังกล่าว กล่าวคือ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือยื่นแต่ข้อความเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

กรณีจึงต้องพิจารณาวินิจฉัยก่อนว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จะนำมาบังคับใช้กับกรณีของผู้ถูกร้องรายนี้ ได้หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่าแม้รัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาล คือ มาตรา ๓๑๗ วรรคหนึ่ง ว่า “ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” อันจะถือวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญเป็นวันเข้ารับตำแหน่งซึ่งผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ และภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕๒ ด้วยก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวและต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
..... ฯลฯ ....”

รัฐธรรมนูญประกาศใช้บังคับ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งถ้าถือว่าเป็นวันเข้ารับตำแหน่งของผู้ถูกร้อง อันจะต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันดังกล่าวก็ตาม แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ ก่อนกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) ของรัฐธรรมนูญจะครบกำหนดให้ต้องยื่นบัญชีแล้ว ผู้ถูกร้องจึงมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ในช่วงระยะเวลาที่เหลือตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) อีกต่อไป การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ของผู้ถูกร้อง จึงมิใช่การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง เพราะในวันที่ยื่นผู้ถูกร้องไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ประกอบมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) แม้การยื่นครั้งนี้จะมี ส่วนของบัญชีที่ได้ยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งรวมอยู่ด้วย โดยยื่นมาบัญชีเดียว ก็ไม่อาจนำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ มาบังคับใช้กับผู้ถูกร้องรายนี้ได้ เพราะไม่อาจวินิจฉัยชี้ขาดให้ผู้ถูกร้องซึ่งพ้นจากตำแหน่งไปก่อนแล้ว ต้องพ้นตำแหน่งซ้ำซ้อนได้อีก กรณีตามคำร้องไม่ต้องด้วยบทบัญญัติของ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง แห่งรัฐธรรมนูญ กรณีจึงไม่จำต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือไม่อีกต่อไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยชี้ขาดให้ยกคำร้อง

นายศักดิ์ เตชะชาลาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ